

Změna pohlaví z pohledu sociálního práva

Abstrakt

Tato práce se zabývá právní úpravou změny pohlaví v České republice, konkrétně podmínkami umožnění změny pohlaví, kterými jsou chirurgické zákroky a sterilizace. Českou právní úpravu porovnávám s názory Evropského soudu pro lidská práva a zjišťuji, jestli je v souladu s vývojem v ostatních evropských zemích. Podrobněji se zaměřuji na otázku uzavření manželství a nutnosti ukončení manželství, a v rámci sociálního pojištění úhradou zdravotních nákladů a důchodovým věkem osob, které změnilly pohlaví.

Touto prací bych chtěla rozšířit povědomí o změně pohlaví, které ve společnosti není příliš rozšířené. Také bych chtěla porovnat českou právní úpravu s pohledem ESLP a zjistit, jestli není příliš zastaralá.

Česká právní úprava požaduje pro změnu pohlaví podstoupení chirurgických zákroků a sterilizace, což je v rozporu s judikaturou ESLP a praxí států Evropy. V Radě Evropy umožňuje změnu pohlaví bez sterilizace 31 z 39 států. V judikatuře a společnosti v posledních dvaceti letech nastal posun, který Česká republika ve své právní úpravě nerefletovala. Tato práce se na vývoj judikatury ESLP zaměřuje, chce ukázat její posun od stanovení povinnosti státu uznat změnu pohlaví až po přiklonění se k úřední změně pohlaví bez nutnosti podstoupit chirurgické zákroky. Zatímco před dvaceti lety byla česká právní úprava plně v souladu s evropskými standardy, dnes už to tak není. V budoucnu by tato situace měla být napravena a požadavek operace a sterilizace vypuštěn.

V oblasti sociálního pojištění je ale česká právní úprava srovnatelná s judikaturou ESLP, podle které by státy měly hradit chirurgické zákroky v rámci veřejného zdravotního pojištění a určit důchodový věk podle nového změněného pohlaví transgender osob. Ani povinnost ukončit manželství pro povolení změny pohlaví není v rozporu s judikaturou ESLP, i když se dá čekat, že se judikatura vyjádří proti nucení ukončení manželství.

Klíčová slova

Změna pohlaví, transgender, Evropský soud pro lidská práva